

Minister Arčon na proslavi v Medani: "Politika naj ne bo umetnost možnega, temveč umetnost dobrega"

29.4.2026 - | gov.si

Podpredsednik Vlade Republike Slovenije in minister za Slovence v zamejstvu in po svetu Matej Arčon je bil slavnostni govornik na tradicionalni proslavi ob prazniku Krajevne skupnosti Medana pri spominskem obeležju v Jami. Dogodek sta pripravila Krajevni odbor Združenja borcev za vrednote narodnoosvobodilnega boja Brda Dobrovo Medana Kojsko in Krajevna skupnost Medana.

Minister Arčon je v slovesnem nagovoru razmislek o preteklosti povezal z refleksijo o prihodnosti in se zavzel za to, da politika ne bo umetnost možnega, temveč umetnost dobrega: "Dolžni smo, tako kot so se Primorci z vsem srcem borili proti fašizmu in nacizmu, proti nasilju, proti uničevanju slovenskega jezika in kulture, tudi mi z vsem srcem sprejeti vrednote demokracije, socialne in pravne države, spoštovanja človekovih pravic, vrednote sožitja, družbenega sprejemanja in sodelovanja. Iskreno."

Krajevna skupnost Medana danes obeležuje svoj praznik, ki je tesno povezan z ohranjanjem zgodovinskega spomina na narodnoosvobodilni boj v Brdih. Datum praznovanja sovpada z dnevom upora proti okupatorju, osrednja proslava pa se tradicionalno odvija pri spominskem obeležju v zaselku Jama. Ta lokacija nosi izjemen simbolni pomen, saj je bila tam septembra 1943 ustanovljena prva partizanska četa v kraju, hkrati pa prizorišče opominja na tragične dogodke in požig hiše januarja 1945. Z današnjimi dogodki domačini ohranjajo spomin na pogum krajanov v boju za svobodo in priključitev Primorske k matični domovini.

Po proslavi je sledilo polaganje venca pri spomeniku padlim na placu v Medani.

V nadaljevanju pošiljamo celoten slavnostni nagovor podpredsednika vlade in ministra Mateja Arčona. Velja govorjena beseda!

Slavnostni nagovor državne podpredsednika vlade in ministra Mateja Arčona

Spoštovani domačinke in domačini, cenjeni gostje, dragi vsi, ki ste se na ta sončni praznični dan odločili, da veselje nad življenjem prepletete s trenutki poklona in spomina.

Ni samoumevno, da nad nami sije svobodno sonce. Ni samoumevno, da se med briškimi griči razlega smeh, da iz zemlje trte črpajo edinstveno hrano za najboljše vino na svetu. Da ceste vodijo v srečne domove, k uspešnim podjetnikom, da sloves in delo sem privabljata ljubitelje dobrega in lepega z vsega sveta. Ni samoumevno, da lahko človek, sam svoj gospodar, s trdom in pametjo zase in za svoje ustvari dobro, uspešno življenje. Ni bilo vedno tako.

Pred nekaj meseci smo sem v Medano pripeljali ameriško astronautko slovenskega rodu Sunito Williams. Vsi njeni spremljevalci iz ameriške ambasade so že mencali in gledali na ure ampak ona – kar ni hotela iti nazaj v Ljubljano. In kdo bi ji zameril. Kdor danes pride v Medano, je očaran. Tudi

največji svetovljani, ki so videli veličastna mesta in slikovite pokrajine, pokleknejo pred lepoto teh gričev, pred zelenim bogastvom, ki objema na eni strani Alpe, na drugi strani Jadransko morje.

A v preteklosti, niti ne tako oddaljeni, so mnogi to radodarno, izjemno zemljo teptali in mnogi so izkoriščali te delovne in pametne ljudi. Živeli na račun njihovega znoja in solza, izčrpavali ta svet, po cestah pošiljali tanke in vojaške tovornjake, ruvali in uničevali vse, kar je bilo dobrega in vrednega. Mnogi so poniževali briškega človeka. Ampak ponižal ga ni nihče.

Kajti ponos je tako globoko zakoreninjen v vas, da ga nihče in nič ne more izruvat. Tako žilav in močan je, ta ponos, da ga nobena sila ne more poteptati.

Ponos je vodil mladeniče, ki so oblikovali prvo briško partizansko četo. Ter številne mlade borke in borce, ki so iz briških vasi odhajali v partizanske enote. Ponos je držal pokonci kmetice in kmete, ki so partizanom pomagali, jim dajali hrano in zatočišče ter zato plačali najvišjo ceno.

Strašna nesreča se je nad Medano zgrnila prav v zadnjih dneh vojne, tik pred osvoboditvijo. V maščevalnem pohodu so nameravali okupatorji, ki so takrat prav gotovo že slutili svoj poraz, ustreliti deset mož. Deset domačij v tej prekrasni Medani so nameravali oropati delovnih rok, skrbnih misli, desetim družinam so hoteli vzeti prihodnost. Usoda je hotela drugače in vsi so se po strašni izkušnji internacije srečno vrnili domov iz nemških koncentracijskih taborišč.

Organizatorji današnje slovesnosti, ki se jim zahvaljujem, da so mi podelili čast slavnostnega nagovora, in jim čestitam za vztrajnost pri ohranjanju plemenitega spomina, so na vabilo zapisali, da je tej sreči v nesreči, ki je preprečila kruto smrt domačinov, botrovalo tudi posredovanje župnika.

Veste, to je naš primorski zaklad. V drugih delih Slovenije njegove vrednosti pogosto ne cenijo in je ponavadi niti ne razumejo. Ne razumejo tega, da smo Primorci stopili skupaj iskreno, v imenu najbolj temeljnih vrednot. V imenu sočutja, človečnosti, v imenu ljubezni do domovine in drug do drugega. Da zmoogli razlike postaviti na stran. Razlike, ki so bile v boju za obstoj, za dostojanstvo in ponos nenadoma majhne in nepomembne.

Renzo Sirk je po naključju preživel najhujši in najbolj boleč vojni dogodek v Brdih, ki se je zgodil le nekaj kilometrov od tod – požig pri Peternelu, kjer je maja 1944 v ognju izginilo 22 življenj, med njimi so bili tudi otroci. Tako je v spominjanju na tragični dogodek povedal 80 let kasneje: »Ne pozabite. Ne Peternela, ne Dražgoš, ne Auschwitza. Živite tako, da se nikoli več ne ponovi.«

Kako naj torej živimo? Kaj moramo narediti, da se ne bo več ponovilo? Kaj smo dolžni svojim prednikom? Borkam, kurirjem, talcem, tlačanom, upornikom kolonom, internirankam, aktivistkam, Čedermacem?

Mislim, da smo dolžni iskrenost. Dolžni smo biti iskreni ljudje.

Dolžni smo, tako kot so se Primorci z vsem srcem borili proti fašizmu in nacizmu, proti nasilju, proti uničevanju slovenskega jezika in kulture, tudi mi z vsem srcem sprejeti vrednote demokracije, socialne in pravne države, spoštovanja človekovih pravic, vrednote sožitja, družbenega sprejemanja in sodelovanja.

Iskreno.

Pravijo, da je politika umetnost možnega. Nekateri to razumejo tako, da smejo politiki narediti vse, kar je možno, da si pridobijo moč in vpliv. Če pristanemo na to, da so dovoljene laži in manipulacije, da je pameten tisti, ki brezsravno trguje s svojimi načeli, da je vreden občudovanja tisti, ki se prerine v ospredje tako da spotika in žali svoje nasprotnike. Če to sprejmemo, dragi prijatelji, potem

nas ceste peljejo samo nazaj. Stran od smeha in dobrega vina. K teptanju, ruvanju, izkoriščanju, k sovraštvu in bolečini.

Ne dopustimo, da se to zgodi. Čuvajmo našo iskrenost in naš ponos.

Ko pridem v vašo občino, vedno rad vidim župana, prijatelja Franca Mužiča. Domoljuba z veliko začetnico, politika, ki ni načrtal svoje poti z željo, da si nagrabi bogastva in moči, ampak zaradi ljubezni do svoje zemlje in do svojih ljudi. On in njemu podobni morajo postati vzor slovenske politike, ki ni treba, da je umetnost možnega. Naj bo raje umetnost dobrega.

Čestitke ob krajevnem prazniku, drage Medanke in Medanci. Naj živijo uspešna, podjetna, ambiciozna Brda. Naj živi dan upora proti okupatorju. Naj živijo vrednote narodnoosvobodilnega boja. Naj živi iskrena, svobodna, pravična Slovenija.

<https://www.gov.si/novice/2026-04-27-minister-arcon-na-proslavi-v-medani-politika-naj-ne-bo-umetnost-moznega-temvec-umetnost-dobrega>